

<u>Liturgie morgendienst (Middelburg)</u>	<u>Liturgie middagdienst (Kampen)</u>
Votum en vrede-/zegengroet Antwoordlied: Ps. 8:1, 3, 4	Votum en vrede-/zegengroet Antwoordlied: Ps. 8:1, 3, 4
Lezen van de wet Antwoordlied: Ps. 51:2, 3	Gebed om de opening van Gods Woord
Gebed om de opening van Gods Woord Schriftlezing: Gen. 1:26-31; 2:15-17; 3:1-13	Schriftlezing: Gen. 1:26-31; 2:15-17; 3:1-13 Zingen: Ps. 51:2, 3, 5
Dienst van de offeranden Zingen: Ps. 51:4, 5	Tekst: zondag 3 HC
Tekst: zondag 3 HC	Bediening van het woord Antwoordlied: Ps. 116:2, 5, 8
Bediening van het woord Antwoordlied: Ps. 116:5, 8, 10	Belijdenis van het geloof Zingen: Ps. 116:3, 7, 10
Dankgebed Slotzang: Gez. 36:2, 3	Dankgebed
Zegen	Dienst van de offeranden Slotzang: Gez. 36:2, 3
	Zegen

Geliefde gemeente van onze Heere Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

In zondag 3 bespreekt de catechismus actuele stof. Het gaat in zondag 3 niet maar om droge theorie, dat buiten uw leven staat. Of dingen die lang geleden gebeurd zijn. En waar u niets mee te maken hebt of niets van merkt. Nee, zondag 3 gaat over uw en jouw leven. Het raakt de vragen waar we allemaal tegenaan lopen in het leven. De vraag naar de zin, de betekenis van uw leven. Waarom u leeft u op aarde. Zondag 3 gaat ook over uw leven, over uw mens-zijn. Over de vraag hoe het kan dat er zonde en allerlei ellende is. Dat de dood er is.

Waar komt de zonde en ellende nu vandaan? Was dat er al vanaf het begin? Had God de schepping niet goed geschapen? Heeft Hij de mens niet goed gemaakt? En dat we daardoor in de ellende zijn beland? Of lag dat aan de duivel? Wie is er verantwoordelijk voor de zonde en ellende in ons leven en in de wereld?

Het thema van de preek is: **De oorsprong en diepte van de ellende van de mens.**

We letten daarvoor op:

1. De **schepping** van de mens
2. De **zondeval** door de mens
3. De **verdorvenheid** van de mens

1. De schepping van de mens

Broeders en zusters, vorige week hebt u in zondag 2 gezien dat de mens het dubbele liefdegebod niet meer kon volbrengen. De constatering was dat wij mensen naar onze aard geneigd zijn om God en naaste te haten. Zondag 3 gaat daarmee verder. Hoe kan dat nou? Wie is hiervoor nou verantwoordelijk?

Deze vragen naar de oorsprong van goed en kwaad in de wereld, in het leven zijn er altijd al geweest. Veel mensen hebben er over nagedacht en gefilosofeerd. Waarom heeft God dat laten gebeuren? Had Hij niet kunnen voorkomen dat het mis ging? Waarom heeft God dan geen mens gemaakt die niet KON zondigen? Ja, is God dan niet schuldig of medeschuldig aan de ellende in het leven? Is het niet zo dat Hij ons mensen zo (slecht) heeft gemaakt, dat dit drama zich kon voltrekken in de geschiedenis?

Gemeente, indringende en hele belangrijke vragen. Wat hangt daar veel van af. Namelijk wie verantwoordelijk en schuldig is aan dit drama. Voor het antwoord hierop is heel belangrijk wat God zegt Genesis 1. Daar leest u de waarheid over wat er gebeurd is aan het begin van de geschiedenis van de wereld. Daarop grijpt zondag 3 terug en dat is ook de belijdenis van de kerk. Van ons samen.

In Genesis 1 hebben we gelezen: “En God zag al wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed”, Gen. 1:31. God heeft alles dus zeer, heel goed gemaakt. Het was een volmaakte wereld. Zonder zonde, gebrek of wat ook maar. Alles wat God had geschapen beantwoordde helemaal aan Gods plan. Zoals God het wilde is het geworden. Dat is een uiterst belangrijk gegeven dat God bekend maakt in Gen. 1. Dat moeten geloven. In het begin is de schepping, de mens en het leven helemaal goed, volmaakt geweest. Dat gold dus ook voor de mens!

In Genesis 1 en in zondag 3 zien we dat God de mens *goed* en naar zijn Beeld heeft geschapen. God schiep op de 6^e dag de mens. De mens was de kroon op Gods scheppingswerk. En de schepping van de mens was ook laatste stuk van het scheppingswerk. En dan is het belangrijk om goed te zien dat de mens toen helemaal goed was. De schepping was goed. Daarom was ook de mens goed. Hij was goed geschapen, zonder zonde of gebreken. Volmaakt. De mens beantwoordde dus ook aan Gods plan.

Broeders en zusters, de mens was dus goed. Volmaakt. Maar zondag 3 zegt nog meer over de schepping van de mens. Een belangrijk punt waarin de heerlijkheid van de mens naar voren komt. Wat de mens uniek, bijzonder maakt. Namelijk dat hij geschapen is naar Gods beeld en gelijkenis. De mens is dus geen veredeld of doorontwikkeld dier. Nee, de mens is een aparte, unieke schepping van God. Omdat hij geschapen is naar Gods beeld. Hij is een levend wezen, een levende ziel, die zelf kan denken, voelen, willen, kiezen en handelen.

Wat betekent dat nou dat de mens is geschapen naar Gods beeld? Om dat goed te begrijpen moeten we eerst goed naar Gen. 1:26 kijken. Daar zegt God: “*Laten Wij mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis...*” Het woord “beeld” wijst op afbeelden en uitbeelden. Het woord “gelijkenis” wijst ook op afbeelden, maar dan in de betekenis van gelijkheid. Een kopie zijn. Met de mens als beeld en gelijkenis van God wordt bedoeld: de mens is een goed gelijkende uitbeelding van God.

Dat betekent hier zeker niet dat de mens **uiterlijk** op God lijkt. Een beeld en gelijkenis zoals foto. Nee, het betekent wel dit. Dat God de mens zo heeft geschapen en gaven heeft gegeven, dat de mens in zijn persoon en optreden op aarde kon laten zien wie en wat God is. *In de mens wordt God op aarde zichtbaar* (K. Schilder). In hem werd zichtbaar de majesteit en heerlijkheid van God.

Bij de mens als beeld van God horen een aantal belangrijke dingen:

- God gaf de mens bijzondere, unieke gaven, zodat de mens God op aarde zichtbaar kón maken.
- God plaatste de mens in het verbond in de verhouding van Vader en zoon; van Koning en onderkoning.
- God gaf de mens een opdracht, een ambt om Hem te vertegenwoordigen op aarde. Om heerschappij te voeren over de schepping in Gods naam.

De mens als beeld van God wijst op een *verbondsverhouding*. God wilde dat er tussen Hem en de mens een verhouding was als van een Vader tot kinderen. Zo was Adam Gods zoon en zijn beeld. Binnen het verbond mocht de mens delen in Gods liefde en gemeenschap. Leerde Hij God kennen.

In die verbondsverhouding kreeg de mens ook een opdracht. Namelijk zijn God en Vader zichtbaar maken op aarde. Die opdracht kon de mens alleen maar vervullen in verbondenheid met en in liefde en trouw tot zijn Schepper en Vader. Alleen binnen het verbond, in de liefdesverhouding tot God kan de mens beeld van God zijn. En kan hij zijn roeping uitvoeren: zijn God en Vader vertegenwoordigen op aarde.

Broeders en zusters, wat is dan precies die roeping, de opdracht die de mens kreeg? Dat lezen we in het vervolg van Gen. 1:26: “...*en laten zij heersen over de vissen van de zee, over de vogels in de lucht, over het vee, over heel de aarde en over al de kruipende dieren die over de aarde kruipen!*”

Bij de schepping geeft God een ambt aan de mens als zijn beeld. Dat is het ambt dat elke gelovige heeft in het verbond. Het ambt aller gelovigen. In het verbond krijgt iedereen de taak om heerschappij te voeren over de schepping en Gods heerschappij zichtbaar te maken op aarde. De mens moet als beeld van God optreden en werken in Gods naam. God vertegenwoordigen op aarde en de aarde tot ontwikkeling brengen.

Het beeld van God zijn is dus een ambtelijk werk in het verbond. Dat is heel wat anders dan uiterlijk het beeld van God zijn. Dan wordt het statisch. Ieder mens is dan beeld van God, ongeacht of je gelooft en ongeacht wat hoe je je gedraagt. Dan zit het beeld-zijn in je uiterlijk, of het feit dat je nou eenmaal méns bent.

Maar dat is een onjuiste visie. Dat is hetzelfde verschil als tussen een foto en de persoon in het echt. Een dood beeld en een levend beeld. Een foto is een beeld, maar het doet niets. Het beeld niet uit *hoe* die persoon in het echt is en optreedt. En juist dat is van belang!

In Gen. 1:26 zegt de Heere: *Laten Wij mensen maken naar Ons beeld, naar Onze gelijkenis...en laten zij heersen*. Beter vertaald: OPDAT zij heersen. God maakt

mensen naar zijn beeld met het doel dat zij heersen over de aarde en de dieren. Centraal is dus het heersen, het regeren over de wereld door de mens.

Een voorbeeld kan dat duidelijk maken. Vroeger was Suriname een kolonie van het koninkrijk der Nederlanden. De koningin regeerde over het totale koninkrijk. Maar in Suriname was er een gouverneur die namens de koningin daar haar gezag vertegenwoordigde. Die man was dus in zijn optreden, in zijn regering het beeld van de koningin. Hij moest haar zichtbaar maken, representeren in Suriname.

Maar uiterlijk leek de gouverneur natuurlijk niet op haar. Als je een foto van hem en de koningin zag, dan was er geen gelijkenis. Maar in zijn optreden, in zijn ambtsuitvoering als gouverneur, als onderkoning, zag je dat wel naar voren komen. Als hij tenminste zijn ambt trouw uitvoerde.

Gemeente, zo moest ook de mens regeren over de schepping. Hij moest God vertegenwoordigen, uitbeelden en zichtbaar maken op aarde. In Gods schepping mocht de mens over de kolonie aarde regeren als gouverneur. Als onderkoning. Over de dieren, vogels, het vee en vult u maar aan.

Voor de mens betekende 'beeld van God zijn' prachtig en belangrijk ambtelijk werk in het verbond. Voor die opdracht gaf God hem ook gaven. Kwaliteiten. God had hem bekwaam gemaakt om beeld van God te kunnen zijn. Dat is wat zondag 3 bedoelt met de woorden 'in ware gerechtigheid en heiligheid'.

Ware gerechtigheid wil zeggen dat er sprake was van een goede verhouding met God in het verbond. En ook tussen de mensen onderling. De mens was in zijn werk rechtvaardig. Hij handelde goed en naar de wil van God. Met heel zijn hart gehoorzaamde hij aan Gods opdracht. De mens was ook heilig. Dat betekent hier dat hij helemaal was toegewijd aan zijn taak als beeld van God. Hij gaf zich uit hartelijke liefde er helemaal voor. Zonder gebrek of dat iets hem tegenhield.

Broeders en zusters, God keek vol blijdschap naar zijn goede schepping. Vader zag zijn liefhebbende zoon, Adam. Hij was als onderkoning trouw aan het werk. Om zijn Vader zichtbaar te maken op aarde. Wat een heerlijke positie en taak had God hem gegeven. We zongen erover met Psalm 8.

De Heere had daarmee een doel op het oog. Namelijk dat de mens tot eer van God zou leven en werken. Dat hij zijn God en Vader zou aanbidden, loven en prijzen. Dat is het levensdoel dat voor ons nog steeds geldt. God onze Vader naar waarheid kennen, Hem liefhebben, met Hem leven en Hem loven en prijzen. Laten wij dat doel van ons leven nooit vergeten.

Gemeente, we weten ook dat God in het paradijs een gebod gaf waarin hij die liefde en trouw van Adam in het verbond wilde testen. In het paradijs stond de boom des levens. Een boom tot versterking van het geloof en van de liefde tot God. Adam mocht daarvan eten en leven.

Maar we weten ook dat er nog een **andere boom** stond in het paradijs. De jongens en meisjes weten vast wel welke boom. Van die boom mocht de mens niet eten. Dat moest Adam geloven en gehoorzamen. Hij moest geloven Gods liefde en rechtvaardigheid. Hij moest immers ook geloven dat de eeuwige dood zou komen als hij tegen dit gebod in zou gaan. Maar als Hij de Heere uit liefde trouw volgde, gelovig

wandelde met God, dan zou hij als beeld van God tot volle ontplooiing komen en zou het leven heerlijk zijn.

Broeders en zusters, zo mooi en goed was het toen in het paradijs. En de vraag is dan ook terecht hoe het dan toch komt dat daar een einde aan is gekomen. Dat wij mensen nu ellendig en zondig zijn... **Het antwoord kunnen we nu geven:** aan God lag het niet. De schepping was helemaal goed. Ook de mens was volmaakt, zonder zonde of gebrek. Nee, dat neemt niet alle vragen weg. Waarom heeft God het dan mogelijk gemaakt dat de mens kon zondigen? Waarom schiep God niet een mens die alleen maar het goede kón doen?

Hierin gaat het om Gods liefde en welbehagen. God wilde geen mens als robot of als een dier. Die niet anders kan dan commando's uitvoeren. Nee, God schiep een uniek wezen. De méns. Als zijn eigen beeld en gelijkenis. Mensen met een eigen verantwoordelijkheid en vrijheid om keuzes te maken. Om daarin de wederliefde in het verbond voor zijn God en Vader te tonen. Een mens die vrijwillig, in vrije liefde voor God kon kiezen. Dat was tot eer en verheerlijking van God. Dat was hoe God het wilde.

Broeders en zusters, zó had God de mens geschapen. Dus ook u en jou. Als een volmaakt mens die beantwoordde aan Gods doel. Dat moeten we echt blijven vasthouden. God heeft de mens uniek, goed en naar zijn beeld geschapen.

Het thema van de preek is: **De oorsprong en diepte van de ellende van de mens.** We letten in het tweede punt op: **de zondeval door de mens.**

Broeders en zusters, als het dan niet aan God heeft gelegen, waar komt dan de verdorven aard van de mens uit voort? Zo vraagt de catechismus verder. Het antwoord is dat het aan de méns ligt. Dat is hier een geloofsstandpunt. Want uit onszelf zouden we dat niet zeggen. En ook niet weten. De catechismus spreekt hier heel eenvoudig Gods Woord na. God maakt ons bekend hoe het zit. Wat er is gebeurd. Waardoor het zover is gekomen en aan wie dat ligt. Dat moeten we gewoon geloven.

Heel die geschiedenis van de zondeval, zoals dat in Genesis 3 wordt beschreven: gelóven. Het is echt gebeurd zoals het er staat. We gaan dus niet mee met mensen die zeggen dat de Bijbel in Genesis 3 een mythe beschrijft. Of dat het poëzie zou zijn dat je niet al te letterlijk moet nemen. Of symbolisch bedoeld. Nee, we moeten hier vasthouden dat hier historisch betrouwbare zaken worden beschreven. Alles is gebeurd zoals het er staat.

God wilde nauwkeurig bekendmaken aan de mensen, aan zijn kerk dat onze eerste voorhouders, Adam en Eva in zonde gevallen zijn. Dat ze ongehoorzaam zijn geweest. De Bijbel vertelt wat er is gebeurd. We hebben het gelezen. De duivel heeft door middel van de slang de mens tot zonde verleid. En tot een dodelijke val gebracht. Hij heeft de mens opgezet tegen God met leugens en door de woorden van God te verdraaien. Hij zei: je hoeft niet langer onderkoning, gouverneur over de aarde te zijn. Ondergeschikt aan God. En God uitbeelden. Je kunt best zélf weten

wat goed en kwaad is. Hoe je moet optreden in de wereld. Je kunt best zélf God zijn. Koning. Zelf de regels en wetten bepalen.

Gemeente, toen heeft de mens naar de duivel geluisterd. Hij heeft zich laten verleiden en koos er voor om zelf uit te maken wat goed en kwaad is. Om eigen baas te zijn. Eigen koning. Om zijn eigen beeld te vertonen. En zo at de mens van de boom van kennis van goed en kwaad. Dat was geen ongelukje. Of iets wat hen overkwam. Waar ze eigenlijk ook maar weinig aan konden doen. Of wat ze niet wisten. Nee, de catechismus noemt het in zondag 4 heel duidelijk: moedwillige ongehoorzaamheid.

De mens koos er met zijn volle verstand, vrijwillig, bewust voor om te luisteren naar de duivel en te eten van de boom. Terwijl hij wist wat God had gezegd in Gen. 2:16-17: van alle bomen in de hof mag u vrij eten, maar van de boom van kennis van goed en kwaad mag u niet eten, want dan zult u zeker sterven. Dat is dus moedwillige ongehoorzaamheid. Tegen beter weten in toch bewust kiezen voor wat satan zegt.

Daarmee zei de mens: ik wil niet meer gouverneur zijn, maar koning. Ik wil niet meer beeld van God zijn, maar God zelf. Ik wil mezelf uitbeelden. Zelf de wetten bepalen. Met die bewuste daad is alles nu helemaal kapot gegaan. Want Adam heeft met zijn ongehoorzaamheid het verbond verbroken. De verhouding van Vader en Zoon is kapot. Daarmee is ook het beeld van God zijn weg.

Hij kan God niet meer zichtbaar maken op aarde. Verloren is de mens zijn gerechtigheid en heiligheid. De verhouding met God was niet meer goed, maar kapot. Hij was niet meer toegewijd aan God, wel aan zijn eigen belangen. Zo is de mens hard en diep gevallen. Dat betekent dus: afgevallen van God. Hij is van zijn hoge en heerlijke positie naar beneden gestort en heeft alles verloren.

Gemeente, hoe Adam en Eva zo ver konden komen, waarom God dat heeft toegelaten, dat kunnen we niet verklaren. De catechismus en ook de Bijbel gaat niet verder dan het noemen van deze ene daad van Adam en Evan in het paradijs. We mogen dan ook niet achter die daad nog verder teruggaan om een verklaring daarvoor te geven.

Er IS voor de zondeval geen verklaring. Een die MAG er ook niet zijn. De oorsprong van de ellende ligt in dat vrije, roekeloze besluit van de mens dat hij heeft genomen. Daar is geen verklaring voor, alleen schuld en ellende. Wie dat probeert te verklaren die probeert de schuld te verkleinen. Die zoekt een voorwendsel of dekmantel.

Broeders en zusters, laten we dat goed beseffen als we het hebben over erfzonde en erfschuld. De leer van de erfzonde is een voluit gereformeerde leer. Een leer die ook ons vandaag aangaat. Maar pas er voor op om de erfzonde te verklaren. Het vraagt dat we op grond van de Bijbel dat gelovig aannemen.

En dan zien we dat Adam in het paradijs niet als los persoon, in zijn eentje, als individualist in zonde viel. Waar niemand verder mee te maken had. Nee, Adam was hoofd van de mensheid. Verbondshoofd. God stelde in Adam en Eva de hele mensheid op de proef. In hun positie als hoofd hadden ze een grote verantwoordelijkheid voor alle mensen die uit hen zouden voortkomen. En dat wisten ze ook. Wat zij zouden doen, dat zou beslissend zijn voor heel de mensheid.

Wij kunnen ons nooit losmaken van Adam en Eva als onze voorouders. Als verbondshoofd. Wij hebben een band met hen. Die verantwoordelijkheid en verbondenheid kennen wij ook wel. Als u als ouders er voor kiest om te emigreren naar Canada of om te breken met geloof en kerk, dan heeft dat gevolgen voor heel uw nageslacht. Zij delen in de uitwerking van de keuze van de ouders of grootouders.

Daarom is de geschiedenis van Adam ook uw geschiedenis. We hebben alles met Adam te maken. Hij is onze voorvader en God ziet de hele mensheid als een eenheid. God had Adam goed gemaakt. Maar Adam is afgefallen. Hij heeft ons allemaal meegesleept. En daarom is onze natuur zo verdorven geworden. Onze natuur zegt antwoord 7. Het gaat dus niet maar over Adam, maar over de natuur van de totale mensheid. Dus ook over uw en jouw natuur.

Net als Adam zijn wij ook gevallen en afvallig geworden. Dat is de situatie met alle mensen. We zijn zondaren. Onze natuur is zó verdorven geworden in het paradijs, dat we allen in zonden ontvangen en geboren worden. Die verdorvenheid zet zich dus voort van generatie op generatie. Geen mens ontkomt er aan. Het is een soort erfelijk gebrek dat in alle mensen zit. Niemand, ook wij niet, is te verontschuldigen. We zijn zondig geworden en daarom dóen we ook zonde.

David belijdt dat na zijn zware zonde in Psalm 51. Hoe kan David, de man naar Gods hart, zo diep vallen? David gaat terug in het verleden en erkent: zie, ik ben in ongerechtigheid geboren, in zonde heeft mijn moeder mij ontvangen, vers 7. Uit die bron komt het voort. David gebruikt dat niet om zich te verontschuldigen: dat komt omdat ik van Adam afstam. Nee, hij neemt de volle verantwoordelijkheid voor de zonde die hij heeft gedaan. Maar tegelijk wijst hij ook terug naar de oorsprong: hoe diep het kwaad zit in zijn natuur. De erfzonde als giftige bron.

Gemeente, aanvaardt u dat zonder reserve? Dat we allemaal afvalligen zijn? Zijn we bereid te erkennen dat we zondig zijn geworden en dat we daarom ook zonden doen? Zijn we bereid de verantwoordelijkheid van onze ellende op ons te nemen? En aan de Heere te belijden? En net als David in diep berouw te bidden om vergeving?

Het thema van de preek is: **De oorsprong en diepte van de ellende van de mens.** We letten in het laatste punt op: de verdorvenheid van de mens.

Broeders en zusters, de catechismus vraagt dan: zijn we dan zo verdorven dat wij helemaal onbekwaam zijn tot iets goeds en uit op elk kwaad? Het is een vraag naar hoe erg het er met de mens voorstaat. Zijn we zó bedorven, zo diep en zo totaal, dat we helemaal niets goeds meer kunnen? En dat we geneigd zijn tot elk kwaad?

Ja, zegt de catechismus. Zo is het. Laten we er voor oppassen gemeente, dat we aan die belijdenis gaan wrikken. In de geschiedenis van de kerk hebben mensen telkens weer het radicale en totale van de zonde willen ontkennen. De mens zou niet dood zijn door zijn zonden en overtredingen (Ef. 2:1). Dus dan kun je als mens niets meer doen voor je redding. Nee, de mens zou hoogstens ziek zijn. De mens kan altijd nog wel *iets* goeds doen. Hij kan nog goede dingen doen voor anderen, voor de

wereld. Hij kan nog een fatsoenlijk leven hebben. Er is bij veel mensen nog een natuurlijk, burgerlijk goed doen.

Maar dat is nog geen zaligmakend goed doen! Het is niet goed voor God. De catechismus zegt dit in het licht van God, van hoe God de mens in het paradijs had geschapen en bedoeld. Om in het verbond in de verhouding van Vader en zoon voor Hem te leven en werken. Als zijn beeld. In dat licht gezien, zijn alle mensen er van nature nu zo aan toe: dood door zonden en overtredingen. Van nature kinderen van de toorn, Ef. 2:3

Zo hopeloos staat het er met ons voor als we geboren worden. We zijn allemaal Adamskinderen. Afvallig en verloren in onszelf. We doen niet meer wat God wil. We leven niet meer tot eer van God. Als zijn beeld. We kunnen God niet meer uitbeelden op aarde vanwege onze zonden. Maar het is eerder andersom: we zijn geworden het beeld van de duivel. We maken van nature de duivel zichtbaar op aarde met onze zonden.

Maar broeders en zusters, zo is het. Maar de catechismus komt met een uitweg. Zo is het met ons, BEHALVE... Het kán beter worden. Er is een weg terug. En die weg is: Christus. Hij is Gods beeld. Jezus Christus werd mens en die mens werd weer het beeld van God. Hij heeft zijn zware opdracht van zijn Vader in volmaakte liefde en gehoorzaamheid uitgevoerd. Hij is op de proef gesteld. Maar dan wel zwaarder dan voor ons het proefgebod was in het paradijs. Hij heeft de beproeving van het lijden gedragen. Hij was het volmaakte en onberispelijke beeld van God, omdat Hij de opdrachten van zijn Vader helemaal uitvoerde.

Hij betaalde aan het kruis voor al onze zonde en schuld. Daar verdiende Hij het leven, de ware gerechtigheid en heiligheid voor u en jou. En nu mag u en jij op Jezus Christus gaan lijken. Hij wil u en jou naar zijn beeld vernieuwen door de Geest.

Daarover schrijft Paulus in Efeze 4:22-24. Hij roept op dat u de oude mens aflegt. En u moet zich bekleden met de nieuwe mens, die overeenkomstig het beeld van God geschapen is, in ware gerechtigheid en heiligheid. Dat is uw levensvernieuwing, uw hérschepping. Of zoals de catechismus zegt: uw wedergeboorte. Daarvoor zorgt de Heilige Geest.

Hij wil in u wonen en u toe-eigenen wat u in Christus hebt. Namelijk de afwassing van uw zonden en de dagelijkse vernieuwing van uw leven. Daarom hebt u troost. Want God verlost u door de Heilige Geest uit een diepe nood, ja uit de dood. Laten we dan ook dankbaar zijn dat Jezus Christus door zijn Geest ons in ons hart grijpt. En daar van ons stenen hart en hart van vlees wil geven. Dat de Geest u doet leven in een nieuw leven en u bevrijdt uit de macht van de zonde.

*Gij, HERE, hebt mij voor de dood behoed,
mijn pad beschut, mijn tranen willen drogen.
Ik wandel nu in blijdschap voor uw ogen,
zet in het land der levenden mijn voet.*

Amen.